

Themareeks 21-22: Trajecten in het hoger onderwijs

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

NIEUWSBRIEF 1 – 30 SEPTEMBER 2021

Inleiding

Eerder deze maand hebben we de eerste informatie verstrekt over de themareeks die we als Leido dit studiejaar willen gaan vormgeven. Het betreft een reeks webinars, en als het weer volledig kan ook met fysieke bijeenkomsten, over trajecten die binnen het hoger onderwijs zijn te onderscheiden en vervolgens op hun eigen vormgeving kunnen worden bezien. Dat betekent dat er per bijeenkomst wordt gesproken en van gedachten wordt gewisseld over mogelijkheden die er zijn om zo'n traject te optimaliseren – even los van de verdere context waarin die 'schakel' in het onderwijsstelsel is te plaatsen.

Traject in het onderwijsstelsel

Ons onderwijsstelsel is opgebouwd uit opleidingen. Die hebben hun eigen positie, aansturing, wet- en regelgeving en speelruimte. Maar ze kunnen aan elkaar worden gekoppeld als het gaat om het 'verder studeren'. Dat kan ook tussentijds gebeuren, met stapelen, schakelen en overstappen – verticaal en horizontaal.

Onder 'traject' verstaan we in deze ThemaReeks een combinatie van opleidingen of delen ervan, vooral met hun eigen positie en mogelijkheden om een rol te spelen in het schakelen en combineren ervan.

Geen nood, deze aanpak 'in stukken'. Daarmee kan effectiever worden ingezoomd op aspecten die een traject kenmerken. Het kijken naar een beperkt deel kan leiden tot meer creatieve gedachten om te komen tot voorstellen om de schakels zo soepel mogelijk op elkaar te laten aansluiten.

Bovendien wordt alles weer aan elkaar geknoopt door een tweedaagse te houden op 13 en 14 oktober 2022 en daarbij alle opbrengsten de revue te laten passeren. Eventueel is er nog daarna in november een vervolgbijeenkomst voor een groep experts die alle uitkomsten verder uit gaan werken, om met voorstellen richting de beleidsmakers te komen. Maar daarover zal al gaandeweg meer bekend worden.

Doelstelling

Het gaat erom dat met deze themareeks de gelegenheid wordt geboden aan een aantal betrokkenen om met elkaar van gedachten te wisselen over trajecten die nu eigenlijk steeds allemaal in de algehele context worden bezien. Daarbij lukt het niet om op detailniveau na te gaan wat een goede en effectieve aanpak kan zijn, om vervolgens toch tot een breed beleid te komen.

De opbrengsten van de themareeks moeten worden gezien als een bijdrage 'van de werkvloer' in het mbo, hbo en mogelijk het wo. De documenten die dit alles gaat opleveren, zullen breed worden verspreid. De overheid, de ministeries, het parlement, de onderwijskoepels en alle andere organisaties die met het onderwijs te maken hebben, zullen worden geïnformeerd. Ze worden tevens voor de tweedaagse in oktober 2022 uitgenodigd.

Maar daarnaast kunnen de deelnemers hiermee de discussies voeden binnen de eigen instelling of organisatie, om ook via die weg een vernieuwend geluid te laten horen.

Doelgroepen

We zien voor deze themareeks een breed scala aan doelgroepen, met degenen die op een of andere wijze direct of wat indirecter bij een of meerdere trajecten zijn betrokken – of denken dat ze dit in de nabije toekomst zullen gaan worden.

Met andere woorden, we laten het aan de lezers van deze nieuwsbrief over of ze willen meedoen – of een collega inseinen, als ze menen dat die hierbij baat heeft, en een bijdrage aan de discussies kan leveren.

Webinars en fysieke bijeenkomsten

We hopen dat we weer snel kunnen overschakelen naar fysieke bijeenkomsten, wel meer tijd vergend. Maar ze bieden prima kansen om snel te switchen qua onderwerp en ook uiteen te gaan in kleine groepen. Dit zal een punt van overleg zijn bij de ‘opstartbijeenkomst’ die in ieder geval digitaal op 8 december plaatsvindt.

Webinars kennen een lengte van anderhalf uur, om te voorkomen dat de spanningsboog te snel gaat verslappen. Een fysieke bijeenkomst laten we twee-en-een-half uur duren.

Het aantal deelnemers bij een webinar zal maximaal 15 zijn, om te voorkomen dat er teveel tijd verloren gaat met voortdurend alle meningen na te lopen – zonder de diepte kunnen ingaan. De startbijeenkomst staat echter wel open voor iedereen die belangstellend is om te horen hoe dit allemaal zal worden aangepakt.

Een fysieke bijeenkomst, te houden in het centrum van het land, wordt gepland voor maximaal 30 personen.

Rapporten en stukken

Voorafgaande aan elke bijeenkomst krijgen de deelnemers een rapportje toegestuurd waarin het traject nader wordt belicht, samen met een lijstje met onderwerpen die aan de orde gaan komen. Uiteraard kunnen er ook nog aspecten door de deelnemers aan worden toegevoegd.

Na de bijeenkomst wordt het rapportje aangevuld met de uitkomsten ervan. Dat document zal breed worden verspreid en ook op de website worden geplaatst.

Als alle bijeenkomsten achter de rug zijn, worden de rapportjes gebundeld in een stuk dat vervolgens gaat fungeren als input voor de tweedaagse in oktober volgend jaar.

Opzet van de bijeenkomsten

In het algemeen gaan we uit van de volgende opzet van een bijeenkomst – maar uiteraard kunnen we daarvan afwijken als het nodig is:

- Inleiding over het traject
- Technische vragen hierover
- Bespreking van de aangedragen onderwerpen
- Inventarisatie van de prioriteiten
- Uitwerken van de belangrijkste aangedragen zaken
- Afspraken maken over het vervolg.

Tijdschema

- Startbijeenkomst en webinars: 10.00 tot 11.30 uur
- Fysieke bijeenkomsten: 10.00 tot 12.30 uur

Kosten

De kosten voor de webinars zijn nihil, dus we bieden ze gratis aan voor een aantal mensen, in ruil voor hun zeer gewaarde inbreng.

Als er fysiek bijeen wordt gekomen, bedragen de kosten 50 euro excl. btw. Het betreft het dekken van de uitgaven die dienen te worden gemaakt voor de huur en de catering.

Aanmelding

We bieden twee opties als het gaat om het aanmelden voor deze themareeks:

1. U doet eerst mee aan de startbijeenkomst op 8 december, en meldt zich aan door een e-mail te sturen naar info@leido.nl, met uw naam, functie en instelling/organisatie.
2. U wilt ook alvast een plek claimen voor een of meer van de webinars dan wel fysieke bijeenkomsten. Dat kunt u aan ons, zonder enige verplichting, doorgeven door een e-mail te sturen

naar info@leido.nl met uw naam, functie en instelling/organisatie, en daarin te vermelden om welke bijeenkomsten het in uw geval gaat.

De geplande tweedaagse in oktober 2022 valt hier nog buiten. Het zal in dat geval gaan om vier dagdelen, te organiseren in een conferentiecentrum in het midden van het land. Daarbij zal het ook mogelijk zijn om een overnachting te boeken en het avondprogramma mee te maken.

Schema voor de bijeenkomsten

Hieronder treft u het voorgenomen schema voor de bijeenkomsten aan, online en later fysiek. Er wordt steeds een korte toelichting gegeven, maar zoals aangegeven zal er zo'n twee weken van tevoren een notitie verschijnen met betrekking tot de bespreking van het traject.

Woensdag 8 december 2021 – online – 10.00 tot 11.30 uur

Startbijeenkomst

Er zal worden ingegaan op de doelstellingen van de themareeks, en de wijze waarop we als Leido deze denken te bereiken. Er zal een schets worden gegeven van elk traject, met aspecten ervan die naar onze mening in ieder geval aan de orde dienen te komen.

Om de 'verknoping' duidelijk te maken en tevens aan te geven dat deze themareeks best eens zou kunnen leiden tot een voorstel voor vernieuwing van het onderwijsstelsel, zeker als het gaat om het hoger onderwijs, zal een presentatie worden gegeven over een aantal aanpassingen die wellicht kunnen bijdragen aan het actualiseren van het binaire stelsel met hbo en wo.

Uiteraard zal aan de deelnemers worden gevraagd hierop te reflecteren en zelf te komen met onderwerpen die zich lenen voor een behandeling in een van de bijeenkomsten. Daarbij wordt ook gezien hoe deelnemers bij de voorbereiding op een bijeenkomst kunnen worden betrokken.

Woensdag 19 januari 2022

Traject 1 MBO4 → Ad

Het betreft het koppelen van mbo-opleidingen op niveau 4 aan een voortzetting in het hbo met het doel om een Ad-diploma te verwerven. Daarbij spelen allerlei zaken een rol zoals de inhoudelijke aansluiting binnen eenheden die doorlopen in het hbo, het gebruik van de keuzedelen, de koppeling van de praktijkgerichte eenheden (bmv en stage), het inzetten van duale werkvormen en de doorlopende studiebegeleiding.

De regionale afstemming als het gaat om de doelmatigheid en het beschrijven van de functies (en werkzaamheden) op de niveaus 4 en 5 (en 6 waar relevant) met de betrokken organisaties is daarbij van groot belang.

Woensdag 16 februari 2022

Traject 2 Ad → Bachelor

Er zijn twee routes die naar een Bachelorgraad leiden, met een ongedeelde vierjarig nominaal programma en via de Ad, eerst twee jaren nominaal en dan een vervolgtraject. De lengte daarvan is afhankelijk van de gekozen Bacheloropleiding. Het traject zal worden bekeken op de haalbaarheid van een totale lengte van vier jaren bij een directe doorstroom van de Ad naar de Bachelor.

Hierbij zal tevens de arbeidsmarkt een rol spelen, voor de functies op de niveaus 5 en 6. Ook het combineren van verschillende onderwijsvarianten kan een rol spelen.

Onder de huidige condities wordt verwacht dat een inhoudelijke route Ad-Bachelor vier jaren vergt maar een traject dat langer duurt, vraagt om aanpassingen in de regelingen. Deze zullen dan onder de loep worden genomen, samen met concrete en bruikbare voorstellen.

Woensdag 16 maart 2022

Traject 3 Havo → Ad → Bachelor

Er zijn genoeg havisten die baat hebben bij het volgen van een route die via de Ad leidt tot de Bachelor, gelet op de uitval en de switch in het eerste leerjaar van de bacheloropleiding. Met een

route via de Ad kan na het behalen ervan ook een switch plaatsvinden, zonder tijdsverlies. Ook kan daarbij na de Ad eerst worden gewerkt, om daarna met een bachelorprogramma te starten.

Hierbij zal worden bezien wat de beste condities zijn waaronder havisten aan een Ad-programma kunnen beginnen en wat de opties zijn om binnen een Ad-opleidingen met meerdere routes en inrichtingen op basis van de doelgroepen te kunnen werken.

Woensdag 13 april 2022

Traject 4 Ad → certificaten (6 en 7) + werken → Bachelor/Master

Het behalen van het Ad-diploma is tevens een basis voor een traject dat leidt tot het combineren van een baan met het verwerven van certificaten die passen bij de functie en de werkzaamheden die daarbij behoren. Deze zijn (denkend aan het NLQF) te positioneren op de niveaus 6 en 7.

Vervolgens kan met inbreng van deze certificaten een duaal of deeltijds traject worden ingegaan dat is te zien als een leerlijn die is gericht op het behalen van de bachelor- en tevens in aansluiting daarop de mastergraad.

Hierbij speelt de samenwerking tussen bekostigde en private aanbieders een belangrijke rol, om te komen tot een effectieve leerroute.

Woensdag 11 mei 2022

Traject 5 Bachelor → Certificaten (7 en 8) → Diploma op 8

Degenen die een bacheloropleiding hebben afgerond, kunnen vervolgens de werkzaamheden combineren met het behalen van certificaten op de niveaus 7 en 8 (van het NLQF). Het aanbod op deze niveaus zal verder worden ontwikkeld, specifiek door hogescholen in de private context.

Vervolgens zal er op niveau 8 een hbo-diploma gaan ontstaan, via het NLQF. In het overleg rond dit traject zal nader worden bezien wat de status daarvan is en welke mogelijkheden er tevens zijn om tot een internationale positionering te komen.

Woensdag 22 juni 2022

Traject 6 Havo → vwo-jaar + brede propedeuse hbo-wo

Ons onderwijsstelsel kent een dubbel binaire aanpak, met het havo en vwo, met een jaar verschil in lengte. Tevens is er het hbo en wo, waarbij de focus op verschillende graden ligt.

Er zijn havisten die zo snel mogelijk willen instromen in een universitaire bacheloropleiding. Op basis van de huidige mogelijkheden: via de hbo-bachelorpropedeuse en via het vwo-diploma, zal dit worden bekeken en een voorstel worden gedaan dat deze mogelijkheden combineert, om te komen tot een 'stroomlijning' van de leerlijn vanuit het havo naar de wo-bacheloropleiding.